14.10.2020

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Ulkoasiainvaliokunta 15.10.2020 SM/KVY/Patovuori

Asia: UTP 28/2013 vp Valtioneuvoston selvitys Suomen kansallisen toimintaohjelman toimeenpanosta; Naiset, rauha ja turvallisuus

Sisäasianhallinnon alalla 1325-päätöslauselman asettamat tavoitteet ovat moninaiset: keskeisimpänä naiset, rauha ja turvallisuus -päätöslauselman tavoitteet näkyvät Kriisinhallintakeskuksen (CMC Finland) työssä, mutta hallinnonalaan 1325-tavoitteet ulottuvat siviilikriisinhallintatyön ulkoisen ulottuvuuden lisäksi myös kansalliselle tasolle, ja päätöslauselman mukaisia ohjaavia tavoitteita ovat asettaneet niin poliisihallinto, Raja kuin Maahanmuuttovirastokin.

Sisäministeriössä nähdään sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden yhteys tärkeänä ja kansallisella turvallisuudella on lukuisia liittymäpintoja kriisinhallintaan. Siviilikriisinhallintaoperaatioilla on mahdollisuus vaikuttaa muuttoliikkeen juurisyihin ja tehdä terrorismin sekä väkivaltaisen ekstremismin vastaista työtä. Myös toimiva siviilikriisinhallinnan rekrytointiketju liittyy kokonaisvaltaiseen turvallisuusajatteluun, missä yhdistyvät sisäinen ja ulkoinen turvallisuus. Työ alkaa kansallisesti peruskoulutuksesta ja työkokemuksen hankkimisella, jatkuu siviilikriisinhallintakokemuksella sekä taustatyöhön palatessa kriisinhallintakomennuksella saatujen oppien jalkauttamisella taustatyössä. Myös naisten osuuden kasvattaminen kriisinhallintaoperaatioissa alkaa kansallisesti ja onkin tärkeää, että naisten merkitys tässä kokonaisvaltaisessa rauhaa ja turvallisuutta koskevassa tavoitteessa tiedostetaan kokonaisvaltaisesti.

Vuonna 2019 naiset, rauha ja turvallisuustyö on edennyt Kriisinhallintakeskuksessa huomattavasti. Kriisinhallintakeskus on pääsääntöisesti saavuttanut pitkäaikaisen tavoitetason, jossa 40% sekondeeratuista on naisia. Myös siviilikriisinhallinnan peruskurssille valitaan miehiä ja naisia yhtä suuri lukumäärä, mutta kurssipaikan vastaanottavissa henkilöissä ilmenee hajontaa: naiset vastaanottavat kurssipaikan hieman miehiä harvemmin. Asiantuntijoiden taustat, tehtävät, palveluspaikat ja ikärakenne ovat kuitenkin sukupuolittuneet ja edellä mainitun rakenteen holistiseen tarkasteluun on pyrittävä, erityisesti kansallisen työn kautta esimerkiksi sekondeerausta tasapainottomalla. Kriisinhallintakeskus on pyrkinyt kehittämään uudenlaisia indikaattoreita mitata naisten määrän lisäksi myös naisten osuutta eri tehtäväaloilla kuten esimerkiksi poliisi- ja monitorointitehtävissä, ja eri vaativuustasoilla.

Merkittävin haaste 40% sekondeeraustavoitteen saavuttamiseksi on poliisitehtävien suuri suhteellinen osuus sekondeerauksista, mikä vaikeuttaa yhä naisten osuuden kasvattamista lähetetyistä asiantuntijoista: naisten osuus kriisinhallintatehtäviin koulutetuista ja lähetetyistä poliiseista on huomattavasti 40% tavoitearvoa alhaisempi. Toisaalta suomalaiset naispoliisit ovat operaatioissa haluttuja, sillä suomalainen osaamistaso nähdään erittäin korkeana ja suuren kysynnän sekä ammatillisen arvostuksen vuoksi useilla naispoliiseilla on jo aiempaa kriisinhallintakokemusta. Sisäministeriö näkeekin yhtenä keskeisenä tavoitteena naisten osuuden kasvattamisen poliisi-, raja- ja muissa turvallisuuskokemusta vaativissa tehtävissä. Muutos lähtee kansalliselta tasolta ja työ on pitkäjänteistä: poliisihallinnon yhtenä tavoitteena on naisten määrän kasvattaminen poliisiviroissa, ja poliisihallinnon naisten ja miesten lukumäärää seurataan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyössä. Naisten määrä onkin kasvanut tasaisesti lukumääräisesti ja prosentuaalisesti poliisiviroissa. Myös raja- ja merivartiokoulu käyttää positiivista erityiskohtelua naisten osalta rajavartijan peruskurssien valinnoissa.

Kriisinhallinta on edelleen miesvaltaista. Vaikka naisten määrä kriisinhallintaoperaatioissa ja rauhanneuvotteluissa on kasvanut, naiset muodostavat yhä selvän vähemmistön molemmissa ja

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

työtä naisten määrän kasvattamiseksi on edelleen tehtävä. On itsestäänselvyys, että kriisinhallintaoperaatioissa lähetettävien kriisinhallinta-asiantuntijoiden monimuotoiset taustat laajentavat henkilöstön osaamista. Myös sukupuolella on väliä: siihen kohdistuu erilaisia odotuksia, mutta myös vaatimuksia. Naisten määrän kasvattamiselle kriisinhallintaoperaatioissa löytyy useita tavoitetta tukevia perusteluita. Naisten osallistuminen kriisinhallintaoperaatioihin voi edesauttaa operaatioiden yhteyksiä paikallisväestöön ja naiset voidaan nähdä helposti lähestyttävämpänä erityisesti paikallisen naisväestön taholta. Naisten osallistuminen operaatioihin voi olla paikallisväestöä voimaannuttavaa, sillä naiset toimivat roolimalleina niin paikallisille naisille kuin miehillekin. Naisten osallistuminen voi myös kasvattaa operaatioiden vaikuttavuutta kokonaisuudessaan sekä edusauttaa operaation legitimiteetin rakentamista.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi